

1918/19, a jehož § 2 stanoví, že petrolej smí býti detailisty vydáván obyvatelstvu jen na poukázky obecním úřadem vydané a jen ve množství na poukázce vyznačeném. Nařízení to zachováno zákonem ze dne 28. října 1918, č. 11 sb. zák. a nař. v platnosti. Nařízení toto nebylo pouhým opatřením dohlédacím, nýbrž mělo, jak řečeno, za účel hmotnou úpravu zaopatření obyvatelstva svítivem; vzešlo tedy z něho státu, resp. i dalším ústavům práva veřejného a orgánům jejich, pokud postaveny byly do služeb zmíněného nařízení, právo na to, by opatření obyvatelstva svítivem dalo se skutečně dle úředního rozvrhu. Každým úmyslným mařením rozdělení petroleje podle úředního rozvrhu rušeno jest tedy nutně v poslední řadě právo státu, resp. obce na přivodění stavu, úředním rozvrhem zamýšleného. Zjišťuje-li tudíž rozsudek úmysl obžalovaného, dosíci většího množství petroleje, nežli mu dle úředního přidělu náleželo, pak úmysl jeho nutně nesl se zároveň k tomu, by stát resp. obec utrpěly škodu na svém právu na úpravu přidělů petrolejových. Tím dána jest skutková podstata zločinu dle § 197, 199 d) tr. z. také po stránce subjektivní a nemůže tedy býti řeči o pouhém přestupku § 320 lit. f) tr. z.

Čís. 110.

Vkladní list (vkladní knížka) na bankovky, jež při odkolkování byly státní správou zadrženy, není způsobilým předmětem krádeže.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1919, Kr I 556/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Jana H. do rozsudku krajského soudu v Budějovicích jakožto výjimečného soudu ze dne 29. září 1919, jímž byl vinným uznán zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II c), 176 II a) i 179 tr. z., jakož i přestupkem proti bezpečnosti majetku podle § 477 tr. z. a sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin krádeže, jehož prý se dopustil, odciziv dvě vkladní knížky znějící na 2010 K 1280 K, zadržené při okolkování bankovek.

Důvody:

Krádeže dopouští se (§ 171 tr. z.), kdo pro svůj užitek cizí věc movitou z moci jiného bez souhlasu jeho odejme. Užitek míní se zde, že pachatel se umožňuje, by s věcí byl s to skutečně nakládati tak, jak nakládati s ní bylo v moci posavadního majitele. To plyne z povahy činu, jímž moc nad věcí na straně posavadního majitele se maří a na straně pachatele byt i ne právně, tož přece skutkově se zjednává. Ježto pak užitek z krádeže ve shora vymezeném smyslu jest jedním z pojmových znaků krádeže, jest na prvý pohled patrno, že, kde není možnosti, by pachatel již odejmutím věci řečeného užitku došel, nelze mluvit o krádeži, třebaže odejmutím věci zjednána byla možnost, by pachatel použitím věci spáchal další čin, jímž teprve onoho užitku dochází. Neboť užitek neprýští zde z odejmutí věci, nýbrž teprve z umožněného činu trestního, v němž pachatelova činnost dochází vyvrcholení a jímž onen

prvým krokem za zakázaným účelem se střežová. V případě, o který se tuto jedná, odejmuty z moci posavadního majitele a bez jeho souhlasu vkladní listy (vkladní knížky) na bankovky, jež při odkolkování byly státní správou zadrženy. Po rozumu shora uvedených vývodů jest tudíž otázkou, zda obžalovanému odejmutím vkladních listů zjednan byl též užitek, jaký z držby vkladních listů vyplýval pro poškozeného. K této otázce dlužno dáti odpověď zápornou. Především jest jisto, že vkladní listy (vkladní knížky) jako takové nemají ani pro poškozeného ani pro pachatele nižádné hodnoty. Oč se zde jedná, jest, zda a za jakých podmínek držba vkladních listů (vkladních knížek) umožňuje jich majiteli právní, pokud se týče alespoň skutečnou moc nad zadrženými bankovkami. Dle § 1 zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. zák. a nař. a §§ 5 a 8 nařízení ministra financí ve srozumění s ministerstvem spravedlnosti z téhož dne č. 86 sb. zák. a nař. jsou zadržené bankovky státní záručitelnou zápůjčkou se strany věřitele nevypověditelnou, se strany státu kdykoli splatnou. Zápůjčka jest mezi živými nepřevoditelná, nezastavitelná a nezabavitelná. Vkladním listem, jenž dle § 5 dotčeného nařízení vydává se o zadržených bankovkách, nezjedná se tudíž straně právo k výpovědi, převodu nebo zastavení pohledávky, aniž k vybírání jedno procentního úroku, ježto úrok dle § 8 nařízení jednou za rok i bez předložení vkladního listu se připisuje a jen s pohledávkou samou a za týchž podmínek jako tato bude svého času vyplacen. Nezjedná se tudíž vkladním listem ani majiteli jeho ani odciziteli možnost, by mezi živými s pohledávkou nakládal neb užítky z ní bral. Na případ smrti lze ovšem o pohledávce pořizovati a pohledávka patří do majitelovy pozůstalosti. Než bude ještě doličeno, že na straně odcizitele pohledávka držbou vkladního listu o sobě nestane se ani vhodným předmětem posledního pořízení, ani součástí odcizitelovy pozůstalosti. Z řečeného vyplývá, že vkladním listem v pravdě osvědčuje se pouze a jedině nárok strany na to, by jí zápůjčka svého času, až a v jaké míře bude vklad uvolněn, byla státem splacena. Než ani ohledně tohoto nároku není vkladní list průkazem o sobě postačitelým. Dle § 3 nařízení ze dne 7. března 1919, č. 118 sb. z. a n. nestačí, by při výplatě předložen byl vkladní list, nýbrž vybírající musí předložiti průkaz, že jest totožným s osobou, na jejíž jméno byl vkladní list vydán. Dědicům jest se vykázati povolením soudu, jež, kdyžž zápůjčka jest, jak řečeno, mezi živými nepřevoditelná, nezastavitelná a nezabavitelná, bude uděleno jen, když zůstavitel byl totožným s osobou, na jejíž jméno byl vkladní list vydán. Arciž bylo řečené nařízení č. 118 sb. zák. a nař. vydáno jen u příležitosti a za účelem uvolnění vkladů, v nařízení blíže určených. Ježto však ustanovení § 3, odst. 3 nařízení jest nutným důsledkem zásad, vytčených v § 1 zákona č. 84 sb. zák. a nař., bude i pro budoucnost nutno, by na ustanovení tom bylo setrváno. Odejmutím vkladního listu nenabývá tudíž pachatel ani té jedině možné věci nad vkladem, totiž možnosti, uvolněný vklad svého času vybrati. K tomu bylo by třeba, by opatřil si ještě průkaz o totožnosti s osobou, na jejíž jméno byl vkladní list vydán. To však státi by se mohlo jen spácháním činu trestního. Užitek z odejmutí vkladního listu byl by však sprostředkován nikoli touto činností o sobě, nýbrž teprve oním novým činem trestným. Ježto, jak doličeno, pro obžalovaného z odejmutí vkladních listů o sobě užitek po rozumu § 171 tr. z. vzejtí ne-

mohl, nezakládá tento skutek děj krádeže a slušelo se obžalovaného v tomto směru dle § 259, č. 3 tr. ř. obžaloby sprostiti.

Čís. 111.

Jak trestati opatřování nekolkovaných bankovek padělanými kolky a padělání kolků, pokud se týče opatřování padělaných kolků za účelem, by jimi byly nekolkované bankovky opatřeny a do oběhu dány, byl-li čin spáchán před působností zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.?

(Rozh. ze dne 10. ledna 1920, Kr I 592/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Bertholda S., Frydy S., Josefa M. a Bernarda R. do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Liberci ze dne 24. října 1919, jímž byli jmenovaní obžalovaní uznáni vinnými zločinem dle § 1 zák. z 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti uplatňují zmateční důvod § 281, č. 10 tr. ř., poněvadž prý skutek neprávem podřaděn byl pod ustanovení § 1 zák. ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. Zastupují zmateční stížnosti vesměs stanovisko, že, jelikož skutek stěžovatelů nestal se pokud prokázatelně, po 4. červnu 1919, dni to, kterým zákon ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. nabyl účinnosti, nelze jej posuzovati podle tohoto zákona, neobsahujícího žádného ustanovení, dle něhož by zákon ten působil nazpět. Dle náhledu stěžovatelů bylo je uznati vinnými pouze zločinem, podvodu vedle § 199 d) tr. z. pro padělání kolků, nejsoucích veřejnými úvěrními papíry, jež mají platnost mince. Zmateční stížnost Fridy S. tvrdí dále, že, i kdyby skutek podřaděn byl novému zákonu, šlo by jen o skutkovou podstatu § 5, nikoli tohoto zák., poněvadž kolky pokládati lze toliko snad za nástroje neb prostředky k padělání peněz. Zmateční stížnost Josefa M., ohledně něhož rozsudek zjišťuje, že společně s Bernardem R. skutečně padělaných kolků použil ku přelepení nekolkovaných bankovek, jimiž pak platy konal, hájí in eventum stanovisko, že činnost tato mohla by nanejvýše opodstatňovati změňování veřejných úvěrních papírů dle § 114 a) a 115 tr. z. Zmateční stížnosti jsou vesměs bezdůvodny. Vůči zmateční stížnosti Josefa M., jež tvrdí, že vzhledem ku výroku rozsudkovému, uznávajícímu stěžovatele vinnými jen, že dorozuměvše se s pachatelem neb osobou, jinak na činu účastněnou, spolupůsobiti při udávání v zákoně ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n. uvedených padělaných kolků, důvody, pokud zjišťují i vydávání falešnými kolky okolkovaných bankovek, nezasluhují povšimnutí, budiž poukázáno na stanovisko soudu nalézacího v důvodech vytknuté, že udávání falešných kolků pojímá v sobě též udávání bankovek takovými kolky opatřených, takže dotyční stěžovatelé ve skutečnosti i touto činností uznáni byli vinnými. Ve věci samé správným označiti dlužno podřadění skutku pod § 1 nového zákona o padělání peněz a cenných papírů. Dle § 2 zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., jímž ministr financí zmocněn byl